

UNDERSVINGSPLAN

DEL- OG SLUTMÅL

MALING OG TEGNING 1. – 9. KLASSE

Formål

I hele grundskolen indgår tegning og kunstnerisk billedskabelse som en naturlig del af skolearbejdet. I alle typer af elevernes arbejdshæfter og afleveringer lægges der vægt på en kunstnerisk fremførelse, blik for helheden med selvgjorte illustrationer i større eller mindre omfang samt en smuk og personlig håndskrift. Dette være sig både i dansk, historie, naturvidenskabelige og matematiske fag. I alle fag kan der ligeledes indgå større kunstneriske fordybelsesopgaver som f.eks. maleri. Formålet med disse processer er, at eleverne bliver i stand til at iagttage, reflektere og bruge billedsproget i kommunikative og innovative processer. Gennem hele grundskolen møder eleverne forskellige kulturperioder, som de skal arbejde kunstnerisk med. Udover det kunstneriske arbejde der ligger i hovedfag, sprogfag og matematik, har eleverne også undervisning i formtegning og generel tegneundervisning. Formålet med formtegning er, at eleverne tilegner sig evnen til at fokusere på en given opgave og danne tydelige former. Udover at det giver eleverne en fornemmelse af formgivning, virker det også ind på barnets egen formsans i holdning, bevægelse og koncentrationsevne. Formålet med male- og tegneundervisning fra 1. kl. – 9. klasse er, at eleverne tilegner sig viden om form og farver og give eleverne viden om opbygning af forskellige typer af tegninger.

1. og 2. klasse

Der arbejdes med fordybelse i farvernes individuelle stemninger.

I malning og tegning arbejdes der med polariteter f.eks. gul-blå, - fra primærfarver til sekundærfarver.

Der arbejdes med grundige øvelser af maleteknisk art ud fra Goethes farvelære.

I formtegning arbejdes der med linjeføring - med den lige og den krumme linje, som føres frem til symmetriske og geometriske former.

Mod slutningen af 1. klasse og i 2. klasse arbejdes med spejlingsformer.

I genstandstegning øves eleverne i at arbejde med farveflader, så figurer og genstande i højere grad dannes af farveflader og ikke konturer. Der øves ligeledes en opmærksomhed på at blande farverne i forskellige stemninger i den malende tegning.

Der arbejdes med store farveblokke og tykke farvestifter.

Efter 1. – og 2. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne:

- opnår praktiske færdigheder
- udvikler finmotorikken

- styrker formsans og retningsfølelse gennem formtegning.
- håndterer stift- og blokfarver i de opgaver der stilles i alle fag, men især indenfor formtegning og skrivning.
- udvikler æstetisk sans gennem billedarbejdet.
- kan arbejde med maleteknikken vådt-i-vådt.
- kan arbejde med spejløvelser med udgangen af 2. klasse.

3. klasse

I 3. klasse er der især fokus på maleøvelser med udgangspunkt i skabelsesberetningen, hvor der af lys og mørke opstår gult, rødt og blå.

Vi har samtaler om kolde og varme farvers egenskaber ud fra det nye sted, hvor barnet står, når det går i 3. klasse.

I formtegning føres barnet videre med øvelser, der understøtter formsansen og også håndskriften. Der arbejdes videre med symmetriske former samt mere frie og asymmetriske former, ligevægtsøvelser og formforvandlinger med fokus på, hvad der er det ydre og indre i formerne.

Der arbejdes fortsat meget med illustrationer til historier og fortællinger, og eleverne hjælpes til at figurere og genstande ikke skal være pedantisk naturalistiske.

Eleverne får nu tykke farveblyanter som supplement til de tykke farveblokke. Som et led af hovedfagsundervisningen i 3. klasse, bygger klassen et fælles byggeri, eller deres eget lille hus. Denne periode har fokus på rum, størrelsesforhold, former og farver.

Efter 3. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- opnå praktiske færdigheder indenfor maling med lys og mørke.
- videreudvikle finmotorikken gennem farveblyanten.
- udvikle æstetisk sans og praktisk tænkning gennem male- og tegneøvelser.
- styrke formsansen gennem formforvandlinger og formtegning.
- udtrykke sig i plane billeder og til dels i rummelige former.
- sætte ord på billedernes stemninger og indhold.
- kommunikere gennem et billede.

4. klasse

I malning arbejdes der bl.a. med maleøvelser, der understøtter zoologiperioden, hvor farver fortættes til at finde det karakteristiske ved et dyr og dets omgivelser. Der kan i denne hovedfagsperiode også anvendes ler til udarbejdelsen af forskellige dyrearter. Der arbejdes også med motiver og stemninger fra den nordiske mytologi, som danner et hovedtema i 4. klasse.

I formtegning er dette års store tema slyngtegninger og ornamenter fra den nordiske og keltiske kultur. Disse starter simpelt med fokus på krydsningerne og avanceres i løbet af året. Der arbejdes også med formforløb, der kan understøtte den sammenhængende skrift, der indføres i 4. klasse.

Efter 4. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- opnå praktiske færdigheder indenfor slyng- og krydstegninger.

- udvikle æstetisk sans og praktisk tænkning i forhold til formtegningerne.
- styrke viljen, udholdenhed og koncentrationsevne.
- at have fornemmelse for farvernes virkning i billeddannelse, eksempelvis i forhold til gengivelse af den nordiske mytologi.

5. klasse

Arbejdsmetoder og øvelser videreføres nu i arbejdet med botanik og historie. I maletimerne arbejdes der bl.a. med mere grumsede farver, som opstår, når de klarer farver blandes. I forbindelse med botanikken arbejdes der med de mange forskellige slags grønne nuancer, der kan skabes.

Der skabes stemningsfyldte naturstemninger i forbindelse med arbejdet med nordens geografi. Der kan f.eks. arbejdes med et materiale som sand, til udvikling af elevens egen ø. Dette blandes senere i ler, så det får en god jordsubstans.

I formtegning får øvelserne nu karakter af frihåndsgeometri, hvor der arbejdes med præcisionsøvelser indenfor cirklen og den lige linje.

Der arbejdes med motiver og ornamentter fra de gamle kulturperioder, Urindien, Persien, Egypten og Grækenland. Til nogle af disse perioder kan der med fordel arbejdes med opbygning af elevens egen lertavle med fx hieroglyffer.

Efter 5. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- opnå praktiske færdigheder indenfor frihåndsgeometri.
- udvikle fornemmelse for forskelligheden i billeddannelse i kulturperioderne og nordens geografi, såvel det plane vådt-i-vådt billede, som eksempelvis reliefarbejdet, der kan sættes ind under nordens geografi, Urindien og/eller Egypten.
- udtrykke sig i plane og rumlige billeder.
- udvikle æstetisk sans og praktisk tænkning i forhold til blanding af maling til forskellige billedudtryk.
- styrke viljen, koncentration og udholdenhed gennem formtegning og frihåndsgeometri.

Delmål efter 5.klasse

Billedfremstilling

Overordnet er det et mål, at eleverne kan anvende redskaber forsvarligt og hensigtsmæssigt, og at de kan udtrykke sig i plane og rumlige billeder.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

- eleven har viden om materialers anvendelses- og udtryksmuligheder.
- eleven har viden om for-, mellem-, og baggrund.
- eleven har viden om farveblanding, samt viden om enkle teknikker og redskaber.
- eleven kan male og tegne ud fra idéer og oplevelser.
- eleven har viden om tegnet metoder
- eleven har viden om skitsering og tegneredskabets udtryksmuligheder.
- eleven kan tegne helheder og detaljer ud fra iagttagelse og fantasi.
- eleven kan arbejde opmærksomt i hhv. formtegning og maling.
- eleven kan fremstille rumlige konstruktioner

- eleven har viden om materialer og samføjningsteknikker til at skabe rumlige konstruktioner.

Billedanalyse

Overordnet er det et mål, at eleven kan bearbejde materialer i forhold til form og udtryk, gennem samtale om egne og andres billeder.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

- eleven kan kategorisere billeder efter forskelligt indhold og form.
- eleven kan samtale om billedets indhold og form.
- eleven har viden om billedopbygning, enkle fagord og begreber.
- eleven har viden om, et billede kan ses fra luften, nedefra og forfra.
- eleven kan redegøre for visuelle tegn – herunder symbolers betydning.
- eleven kan tale om billedets funktion.

Billedkommunikation

Overordnet er det et mål, at eleven kan arbejde selvstændigt med enkle processer, og kommunikere via billeder.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

- eleven kan fortælle og forklare om idéer til en figur eller et billede.
- eleven kan præsentere egne billeder på skolen.
- eleven kan etablere en udstilling.

6. klasse

Der arbejdes med fordybelse, farvelægning og skraveringsteknik i forbindelse med geometriperiodens avancerede mønstre.

I tegneundervisningen er der dette år fokus på kultegning i sort og hvid. Der arbejdes med øvelser, hvor genstande, former og landskaber kommer frem udelukkende via sorte, grå og hvide farveflader, der mødes. Lysindfald og skygge defineres og aftegnes. Dertil kan der arbejdes med bogomslag og foldning af egen bog.

Male- og tegneopgaver hentes i forbindelse med fysikundervisningen.

Optikkens lys- og farvefænomener kan udtrykkes malerisk med større præcision end hidtil.

Der kan tegnes motiver fra romerrigets kultur og mosaikker samt middelalderens ornamenter.

I forbindelse med geologiundervisningen kan der arbejdes med slørmaleteknik til at frembringe mineralske former.

Efter 6. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- udtrykke sig gennem sort/hvid-tegning
- sætte skygger på billedet, så det virker meningsfyldt.
- lade tegningens streger indgå i billeder, således der ikke er tydelige konturer af kullet.
- udtrykke tematiseret emner bl.a. gennem plane billeder, ved hjælp af forskellige tegneteknikker og tegne/male-materialer.
- kommunikere idéer og betydninger visuelt. Dette især gennem tegnearbejdet i hovedfagshæfterne.

7. klasse

I tegning videreføres øvelser med lys og skygge, og mere detaljerede genstande og skyggedannelser kan tegnes med skraveringsteknik og spidse kulblyanter.

Dette år introduceres perspektivtegningens grundbegreber og tegneøvelser laves med lineal og forsvindingspunkt. Først tegnes enkle motiver og siden mere komplekse tegninger f.eks. med genstande, der aftegnes med samme interval.

Der laves også øvelser i frihåndsperspektivtegning og farveperspektiv, hvor landskaber og bymiljø tegnes.

Der arbejdes med detaljerede illustrationer i astronomi-, biologi- og historieperioden.

Efter 7. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- udtrykke sig gennem sort/hvid-tegning.
- begribe forskellen mellem sort/hvid i tegning.
- udtrykke tematiseret emner bl.a. gennem plane billeder, ved hjælp af forskellige tegneteknikker og tegne/male-materialer.
- kommunikere idéer og betydninger visuelt. Dette især gennem tegnearbejdet i hovedfagshæfterne og i de store tegneopgaver i perspektivtegning.
- kunne begribe og tegne front- og kantperspektiv selvstændigt.
- begribe farveperspektivet.
- forstå komplementærfarver og deres virkning.

8. klasse

På dette klassetrin videreføres perspektivtegningen, og der arbejdes med at tegne de rumlige geometriske grundformer som cylindre, kugler, kegler og pyramideformer, i perspektiv. Der kan også arbejdes videre med dobbelt forsvindingspunkt og skyggeteknik.

Der arbejdes med linoleumstryk og derigennem bevidstheden om det negative aftryk og oplevelsen af den absolutte kontrast samt andre typer grafiske tegneopgaver med mønstre og kontrast.

I forbindelse med anatomiperioden fordyber eleverne sig i at tegne menneskets muskler og knogler, og historieperioden om Europas revolutioner og Industrialiseringen giver også anledning til detaljerede kunstneriske illustrationer.

Skraveringsteknik øves fortsat og forbedres.

Der kan eventuelt også arbejdes med slørmaleteknik og berørt iagttagelsestegning på dette klassetrin.

Efter 8. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- udtrykke sig gennem blyant-tegning
- udtrykke sig i perspektivtegning og de nye tilegnede principper for dette.
- sætte skygger på billede, så det virker meningsfyldt – eksempelvis i perspektiv.
- lade tegningens streger indgå i billeder, således der ikke er tydelige konturer af blyanten.

- udtrykke tematiseret emner ved bl.a. blyanttegning.
- kommunikere idéer og betydninger visuelt. Dette især gennem tegnearbejdet i hovedfagshæfterne.
- have tilegnet sig viden om skyggevirkning i blyanttegning.
- have tilegnet sig viden og evner til at tegne forkortning i perspektiv.
- holde fokus på opgaven.

9. klasse

På dette klasstrin får tegning en ny dimension. Faget tages ud af klasselokalet og flyttes over i håndværkslokalet. Eleverne skal her bruge de tilegnede evner, de har med fra de yngre klasser. Mere præcist er tegneopgaven iagttagelsestegning, hvor eleverne udelukkende arbejder med blyant. Eleverne bliver introduceret til skitsering, opbygning af modellen på papiret og opmærksomheden på skyggernes virkning. Eleverne tegner f.eks. egen hånd, sko, små opstillinger af bløde og hårde genstande, og i den sidste del af perioden tegner eleverne gipsfigurer. Denne proces er tidskrævende og sætter eleverne i en situation, hvor de må øve deres udholdenhed. Året afsluttes med en tegnetur til Glyptoteket.

Hertil skal nævnes, at 9. klasse har kunsthistorie i to hovedfagsperioder hen over året. Første periode på tre uger er i starten af skoleåret, hvor klassen undervises i kunsthistorie. Den anden periode på to uger er i slutningen af skoleåret, hvor klassen har til opgave at vælge en kunstner fra en periode. Eleverne skal skrive deres egen kunsthistorieopgave, hvor de fordyber sig i en tidsalder, som passer til den kunstner de har valgt at fokusere på. Dertil skal eleverne prøve at gengive to billeder fra den valgte kunstner.

Efter 9. klasse.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- tegne det de iagttager
- fokusere på samme opgave i længere tid ad gangen.
- udtrykke sig gennem blyanttegning-tegning
- sætte skygger på tegningen, så det virker meningsfyldt.
- lade tegningens streger indgå i billeder, således der ikke er tydelige konturer af blyanten.
- bygge billedet op, så det giver mening i proportionerne.
- håndtere blyanten på berettiget måde.
- begribe tidsaldre inden for kunsthistoriske perioder.
- kunne forklare og en selvvalgt kunstperiode.
- gengive på bedst mulig vis, to billeder af den kunstner de har valgt.
- fortælle om en valgt kunstner og kunstperioden.

Slutmål efter 9.klasse

Billedfremstilling

Overordnet er det et mål, at eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

Tegn og grafik:

- eleven kan tilføje tegninger stemninger med lys og skygge.
- eleven har viden om tegneteknikker til at udtrykke lys, skygge og dybde i billeder.
- eleven kan anvende og har viden om forskellige tegneteknikker og materialer.
- eleven kan og har viden om anvendelse af grafiske metoder indenfor linoleumstryk.

Maleri og collage:

- eleven har viden om farvelærer, og kan anvende farvernes virkemidler.
- eleverne kan arbejde eksperimenterende med komposition, materialer og teknikker.
- eleven har viden om, hvad en collage er, og hvordan en sådanne kan udføres.
- eleven har viden om, hvad assemblage er.

Skulptur:

- eleven kan arbejde eksperimenterende med rumlige former – fx i hovedfag i geometri i 8. klasse.

Digitale billeder:

- eleven har viden om levende billeder.

Billedanalyse

Overordnet er det et mål, at eleven kan analysere og vurdere billedets anvendelse indenfor forskellige kultur- og fagområder.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

Billedgenrer:

- eleven kan kategorisere ud fra centrale perioder.
- eleven har viden om stilarter og formsprog.
- eleven har viden om og kan beskrive forskellige kulturs og fagområders billedgenrer, stilarter og formsprog.

Billedkomposition:

- eleven kan analysere og har viden om balance og rytme i billedudtryk.
- eleven kan analysere farvernes virkning i billeder.
- eleven har viden om farvernes formelle og symbolske betydning i en kulturel kontekst.

Billedfunktion:

- eleven kan analysere billedets funktion i en given kontekst.
- eleven har viden om billeders kommunikative funktion.
- eleven har viden om blikpositioner.

Billedkommunikation

Overordnet er det et mål, at eleven kan kommunikere idéer og betydninger visuelt.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

Udstilling og formidling:

- eleven har viden om digitale billedmiljøer.
- eleven kan formidle viden med billeder i kunst- og kulturprojekter.
- eleven har viden om billedets kommunikative muligheder lokalt og globalt.

Evaluerings:

- eleven kan evaluere egen designproces og eget produkt ud fra designide. Eleven har viden om kriterier for proces- og produktevaluering.

Håndværktøj – forarbejdning

Overordnet er det et mål at eleven kan, målrettet og sikkert, anvende værktøjer og redskaber til forarbejdning af materialer.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder:

Håndværktøj og redskaber:

- eleven kan anvende og har viden om håndværktøjer og redskaber, således det kan beherskes og anvendes efter hensigten.

Teknikker:

- eleven har viden om, og kan anvende specialiserede teknikker efter hensigten.

Arbejdsformer:

- eleven har viden om, og kan selvstændigt disponere over håndværktøjet, og har hertil viden om håndværksmæssige arbejdsprocesser.

Sikkerhed:

- eleven har viden om kan forsvarligt håndtere værktøjer og redskaber.

Håndværk – materialer

Overordnet er det et mål, at eleven selvstændigt kan forarbejde mangeartede materialer i forhold til produktets funktion og udtryk.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig følgende kundskaber og færdigheder

Materialekendskab:

- eleven kan skelne mellem materialekvaliteter.

Materialekomposition og udtryk:

- eleven kan arbejde selvstændigt med produktets æstetiske udtryk efter hensigten.

Materialesikkerhed:

- eleven kan håndtere materialer sikkerhedsmæssigt forsvarligt efter instruktion.
- eleven har viden om enkle sikkerhedsforanstaltninger og risikomomenter ved materialehåndtering punktum.